

ลำดับ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

ส่วนที่ ๑ สภาพทั่วไป

๑.สภาพทั่วไปของจังหวัดพะเยา

๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดชายแดนตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๘ องศา ๔๔ ลิปดา เหนือ ถึง ๑๙ องศา ๔๔ ลิปดา เหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๔๐ ลิปดา ตะวันออก ถึง ๑๐๐ องศา ๔๐ ลิปดา ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร คิดตามระยะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ประมาณ ๗๓๕ กิโลเมตร

พื้นที่ จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่รวมประมาณ ๖,๓๓๕.๐๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓,๙๕๙,๔๑๒.๕ ไร่ มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นลำดับที่ ๑๕ ของภาคเหนือ โดยมีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๔ ของภาคเหนือและ คิดเป็น ร้อยละ ๑.๒ ของประเทศ

อาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภองาว จังหวัดลำปาง และอำเภอสอง จังหวัดแพร่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสองแคว อำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน อำเภอบานหลวง จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภองาว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

๑.๒ การคมนาคม

การคมนาคมขนส่ง มีทางหลวงหลายสายสำคัญ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ๑๐๒๑ ๑๑๒๐ และ ๑๐๙๓ สำหรับการเดินทางโดยรถไฟ เครื่องบิน ยังไม่สามารถเดินทางถึงจังหวัดพะเยาได้ โดยตรงใช้สถานีรถไฟลำปางและเชียงใหม่ ส่วนการเดินทางทางอากาศต้องใช้ท่าอากาศยานจังหวัดเชียงราย

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดพะเยากับจังหวัดอื่นๆ หรือจังหวัดใกล้เคียง ติดต่อได้สะดวกที่สุด คือ ทางรถยนต์ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักและสำคัญทางเศรษฐกิจ เส้นทางที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ได้แก่

- ๑) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เป็นถนนหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค โดยเริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงราย
- ๒) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๑ เป็นทางหลวงจังหวัดที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ บริเวณบ้านแม่ต๋ำ อำเภอเมืองพะเยา ผ่านอำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอเชียงคำอำเภอภูซาง จนไปถึงอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
- ๓) เส้นทางคมนาคมติดต่อจังหวัดกรุงเทพมหานคร
 - ถนนสายพะเยา-แพร่-อุตรดิตถ์-พิษณุโลก-นครสวรรค์-กรุงเทพฯ ระยะทาง ๗๑๒ กิโลเมตร
 - ถนนสายพะเยา-ลำปาง-ตาก กำแพงเพชร-นครสวรรค์-กรุงเทพฯ ระยะทาง ๗๕๑ กิโลเมตร
- ๔) เส้นทางติดต่อระหว่างอำเภอเมืองพะเยา กับอำเภอต่างๆ

-พะเยา-แม่ใจ	๒๔	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอดอกคำใต้	๑๕	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอจุน	๔๘	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอเชียงคำ	๗๖	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอเชียงม่วน	๑๑๗	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอปง	๗๙	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอภูพานยาว	๑๘	กิโลเมตร
-พะเยา-อำเภอภูซาง	๙๑	กิโลเมตร
- ๕) เส้นทางคมนาคมติดต่อจังหวัดใกล้เคียง

-พะเยา-ลำปาง	๑๓๗	กิโลเมตร
-พะเยา-เชียงราย	๙๔	กิโลเมตร
-พะเยา-เชียงใหม่	๑๕๕	กิโลเมตร
-พะเยา-แพร่	๑๓๘	กิโลเมตร

๑.๓ สภาพภูมิประเทศ

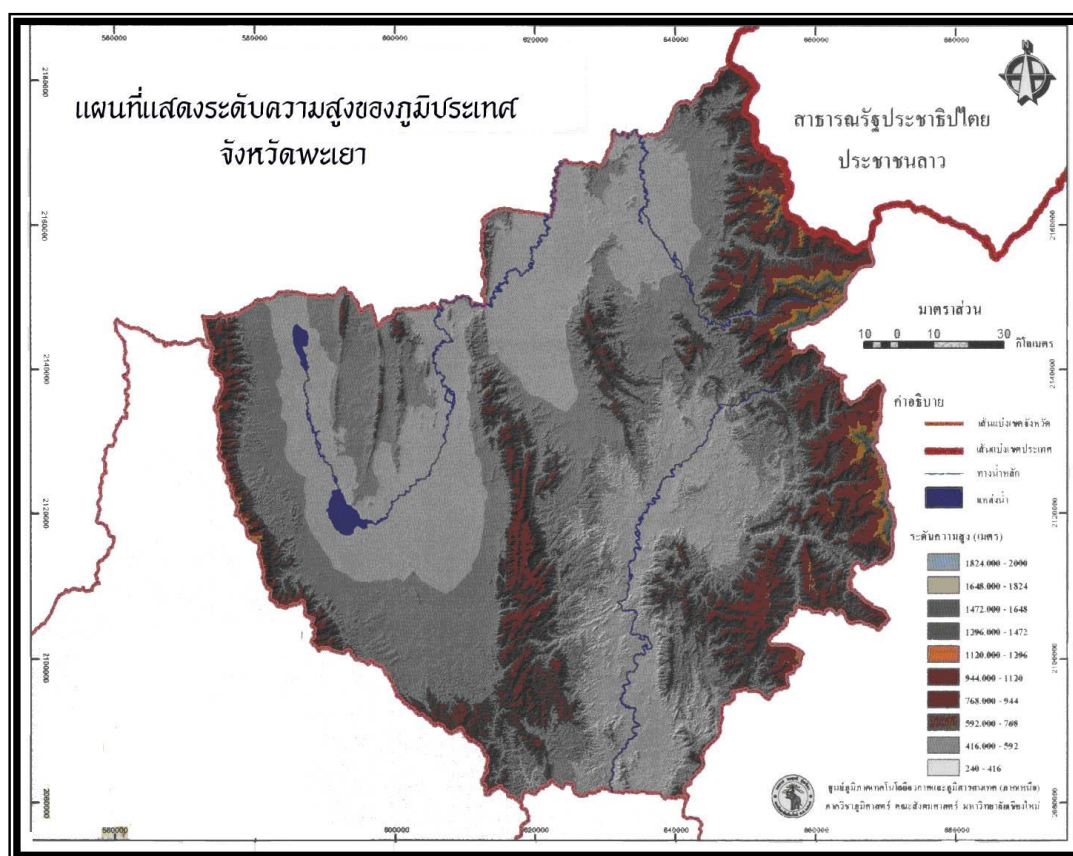
ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปล้อมรอบไปด้วยเทือกเขา ทั้งด้านตะวันออก ด้านตะวันตก ด้านใต้ และตอนกลางของจังหวัด เทือกเขาเหล่านี้จะทอดตัวเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ มีที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกอยู่สองข้างเทือกเขาและระหว่างลำน้ำ มีเนื้อที่ภูเขาสูงและสูงมากที่สุด ประมาณร้อยละ ๔๗ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่เนินเขาผสมที่ราบ ประมาณร้อยละ ๓๕ และมีที่ราบลุ่มน้อยที่สุด ประมาณร้อยละ ๑๘ เท่านั้น

ระดับความสูงของพื้นที่จังหวัดพะเยา มีความสูงระหว่าง ๓๐๐ - ๑,๕๕๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยมีเทือกเขาสูงอยู่ทางทิศตะวันตก ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณอำเภอเชียงคำ อำเภอปง อำเภอเชียงม่วน ทิศตะวันตกของอำเภอเมืองพะเยา และอำเภอแม่ใจ เทือกเขาเหล่านี้ทอดตัวในแนวเหนือ - ใต้ ขนานไปกับที่สูงตอนกลางที่ค่อย ๆ เทลาดลงสู่ที่ราบบริเวณ อำเภอจุน อำเภอแม่ใจ อำเภอดอกคำใต้ และอำเภอเมืองพะเยา โดยมีเส้นชั้นระดับความสูง ไหลระดับ ตั้งแต่ ๓๐๐ - ๕๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางสำหรับบริเวณที่ราบลุ่มและที่ลุ่ม ระดับตั้งแต่ ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางสำหรับที่ลาดเชิงเขา และระดับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ - ๑,๕๕๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางสำหรับที่ราบสูงและภูเขา

ในพื้นที่ของจังหวัดพะเยานี้มีบริเวณที่ราบสูงเป็นพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ บริเวณที่ราบสูงตอนกลางของจังหวัดพะเยา ในเขตอำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอปง ที่ประกอบไปด้วยเทือกเขาหลายเทือกเขาอันเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารหลายสาย เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ ดอยภูลังกา ซึ่งมีระดับความสูง ๑,๐๙๘ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางและดอยสันปันน้ำในเขตอำเภอปงซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำยม

นอกจากนี้ หากแบ่งภูมิประเทศตามลักษณะของกลุ่มน้ำจะพบได้ว่าจังหวัดพะเยา มีพื้นที่อยู่ทั้งในเขตลุ่มน้ำโขงและ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ส่วนที่อยู่ในลุ่มน้ำโขง คือ พื้นที่อำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอปง (บางส่วน) และอำเภอเชียงคำ ส่วนที่อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือ อำเภอปง (บางส่วน)และอำเภอเชียงม่วนซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำยม

เทือกเขาที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ได้แก่ เทือกเขาดอยภูลังกา ดอยสันปันน้ำ ดอยแม่สูก ดอยขุนแม่ฝาด ดอยขุนแม่ต้า และดอยขุนแม่ต๋อม แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดพะเยามี ๓ สาย คือ แม่น้ำอิง แม่น้ำลาว และแม่น้ำยม

๑.๔ สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดพะเยา หากจำแนกตามระบบของ Koppen แล้วถือว่าภูมิอากาศแบบ Tropical Wet Day กล่าวคือ ในฤดูหนาวจะหนาวจัด และในฤดูร้อนจะร้อนจัด ทำให้ฤดูกาลของจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ได้ชัดเจน ทั้งนี้ สามารถสรุปสภาพภูมิอากาศของจังหวัดพะเยา ได้ดังนี้

ฤดูกาลจังหวัดพะเยาแบ่งได้เป็น ๓ ฤดูกาล คือ

๑.ฤดูร้อน อยู่ระหว่าง เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในเดือนพฤษภาคม

๒.ฤดูฝน อยู่ระหว่าง เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฝนตกหนาแน่นในเดือนพฤษภาคม

๓.ฤดูหนาว อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวจัดในเดือนพฤศจิกายน และ เดือนมกราคม

ตาราง ๑ แสดงปริมาณฝนตกในพื้นที่จังหวัดพะเยา ย้อนหลัง ๑๐ ปี

พ.ศ.		เดือน/ปริมาณฝนตก(ม.ม.)											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
๒๕๕๐	๐	๐.๑	๑.๑	๑๙๕.๔	๒๑๕.๑	๑๒๘.๔	๑๓๕.๑	๑๖๖	๑๓๖.๔	๑๓๘.๗	๒๒.๑	๐	๑,๑๓๘.๔
๒๕๕๑	๗.๕	๔๒.๖	๓๕.๓	๕๑.๘	๑๒๐.๘	๑๐๘.๑	๒๓๓.๓	๒๐๗.๑	๒๐๔.๔	๑๔๘.๔	๒๖.๙	๖.๗	๑,๑๗๒.๙
๒๕๕๒	๐	๐	๑๒.๓	๔๙.๑	๒๓๓.๙	๑๑๔.๓	๙๓.๗	๑๖๙.๓	๙๙.๗	๗๓.๗	๐.๕	๐.๕	๘๔๗.๐
๒๕๕๓	๔๐.๕	๐	๒๗.๙	๕๗.๖	๑๗๗.๖	๙๔.๑	๑๔๙.๕	๒๑๓.๙	๑๔๓	๒๔๘.๓	๐	๕.๘	๑,๑๕๘.๒
๒๕๕๔	๔.๒	๐	๖.๘	๑๗๑.๓	๒๔๗	๒๐๔.๗	๒๓๙.๖	๑๘๙.๑	๑๖๑.๓	๑๑๒	๑.๘	๐	๑,๓๙๙.๐
๒๕๕๕	๑.๙	๐	๔๔.๕	๘๗.๔	๒๕๐	๒๔.๑	๑๐๑.๗	๑๒๐.๖	๓๑๑.๕	๕๑.๕	๑๐๗	๔๓.๗	๑,๑๔๔.๓
๒๕๕๖	๔๖.๓	๓.๙	๑๓.๕	๑๐.๖	๑๑๙.๗	๑๐๘.๕	๑๑๙.๘	๒๒๙.๑	๑๙๗	๑๖๒.๔	๑๔๑	๒๒	๑,๑๗๓.๙
๒๕๕๗	๐	๐	๒๐.๕	๓๙	๑๑๓.๙	๙๒.๙	๒๒๑.๓	๒๗๙.๖	๒๐๙.๓	๑๔๐.๓	๕๓	๐	๑,๑๖๙.๙
๒๕๕๘	๗๗.๒	๐	๔๓.๒	๖๙.๗	๙๖.๑	๔๕.๗	๑๔๐.๓	๑๐๖.๖	๑๒๗.๕	๔๕.๘	๔๖.๖	๑๖.๑	๘๑๔.๘
๒๕๕๙	๔๘.๙	๐.๙	๐.๕	๑๔.๓	๑๒๗.๓	๑๒๑.๖	๘๒.๔	๑๖๒.๕	๒๑๓.๖	๑๙๒.๑	๑๐๙.๔	๗.๕	๑,๐๘๐
รวมปริมาณฝน ๑๐ ปี													๑๑,๐๙๘.๔
เฉลี่ยฝนตกต่อปี													๑,๑๐๙.๘๔

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา

๑.๕ ลักษณะการแบ่งหน่วยงานการปกครอง

จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย อำเภอ ๙ อำเภอ คือ เมืองพะเยา แม่ใจ เชียงคำ ดอกคำใต้ ปง จุน เชียงม่วน ภูซาง และภูกามยาว แบ่งเป็น ๖๘ ตำบล ๗๘๐ หมู่บ้าน/๓๙ ชุมชน (อยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน ๑๓ ชุมชน และเทศบาลเมืองดอกคำใต้ ๒๖ ชุมชน) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๓ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๖ แห่ง

ตาราง ๒ แสดงเขตการปกครองของจังหวัดพะเยา

ที่	จังหวัด/อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวน ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน เทศบาล เมือง	จำนวน เทศบาล ตำบล	จำนวน อบต.
๑	จังหวัดพะเยา	๖,๓๓๕.๐๖	๖๘	๗๘๐	๒	๓๓	๓๖
๑	อำเภอเมืองพะเยา	๘๔๒.๐๘	๑๕	๑๗๒	๑	๙	๔
๒	อำเภอดอกคำใต้	๘๒๓.๒๙	๑๒	๙๙	๑	๓	๗
๓	อำเภอจุน	๕๗๑.๒๓	๗	๘๖	-	๕	๒
๔	อำเภอเชียงคำ	๗๐๗.๓๕	๑๐	๑๓๕	-	๔	๗
๕	อำเภอเชียงม่วน	๗๒๒.๘๖	๓	๓๔	-	๑	๒
๖	อำเภอปง	๑,๗๘๓.๔๕	๗	๘๘	-	๓	๖
๗	อำเภอแม่ใจ	๓๐๐.๗๖	๖	๖๖	-	๖	๑
๘	อำเภอภูซาง	๓๗๐.๒	๕	๕๙	-	๑	๔
๙	อำเภอภูกามยาว	๒๑๓.๘๓	๓	๔๑	-	๑	๓

ที่มา : ๑. ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา

๑.๖ ประชากร

ปี ๒๕๖๐ จังหวัดพะเยา มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๔๗๗,๗๘๓ คน เป็นเพศชาย ๒๓๓,๕๓๒ คน และเพศหญิง ๒๔๔,๒๕๑ คน มีจำนวนครัวเรือน ๙๗,๓๓๓ ครัวเรือน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ยประมาณ ๗๗ คน/ตาราง กิโลเมตร จังหวัดพะเยามีประชาชนอาศัยอยู่ตามบริเวณเทือกเขาสูง จำนวน ๑๐ กลุ่มชาติพันธุ์ ไตแก ลีซู จีน มูเซอ อาข่า เมี่ยน มง ลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง และไทยที่สูง โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ เช่น เชียงคำ แม่ใจ เมืองพะเยา ดอกคำใต้ เชียงม่วน ปง และภูซาง มีจำนวนประชากร ๒๙,๑๑๓ คน ๕,๔๘๘ ครัวเรือน และมีครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรจำนวน ๗๘,๘๙๕ ครัวเรือน ปรับปรุงข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ คงเหลือจำนวน ๖๓,๔๗๑ ครัวเรือน

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา ณ มิถุนายน ๒๕๖๐

ประชากรที่เป็นเกษตรกรของจังหวัดพะเยา ที่ขึ้นทะเบียนครัวเรือนเกษตรกร ณ ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๗๘,๘๙๕ ครัวเรือน ปรับปรุงการขึ้นทะเบียน ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ คงเหลือจำนวน ๖๓,๔๗๑ ครัวเรือน พื้นที่จำนวน ๑๙๕,๒๖๒ แปลง พื้นที่ปลูก ๙๓๒,๗๒๐.๖๓ ไร่

ตาราง ๓ การขึ้นทะเบียนครัวเรือนเกษตรกรและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๐

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร				จำนวน แปลง	พื้นที่เพาะ ปลูก(ไร่)
	ทั้งหมด	ปรับปรุง ปี ๒๕๖๐				
		จำนวน	ยกเลิก	คงเหลือ		
๑.เมือง	๑๓,๕๔๘	๑๐,๖๘๗	๕๒	๑๐,๖๓๕	๓๐,๗๐๕	๑๐๓,๔๙๓.๕๗
๒.จุน	๙,๒๔๐	๖,๙๔๙	๗๕	๖,๘๗๔	๑๖,๗๔๖	๑๒๑,๓๔๑.๘๔
๓.เชียงคำ	๑๑,๙๔๘	๙,๗๙๖	๑๔๖	๙,๖๕๐	๒๐,๕๓๘	๑๕๓,๔๙๔.๗๒
๔.เชียงม่วน	๔,๒๐๖	๓,๖๙๙	๙	๓,๖๙๐	๑๓,๔๑๐	๕๒,๐๒๔.๗๕
๕.ดอกคำใต้	๑๓,๖๓๒	๑๑,๖๘๘	๑๑๐	๑๑,๕๗๘	๓๐,๒๗๔	๑๘๔,๘๔๐.๒๗
๖.ปง	๑๐,๑๘๕	๘,๓๘๔	๘๒	๘,๓๐๒	๓๔,๘๗๓	๑๕๔,๗๗๕.๐๗
๗.แม่ใจ	๕,๘๑๐	๔,๗๗๔	๓๖	๔,๗๓๘	๑๔,๑๗๗	๕๙,๗๙๗.๕๔
๘.ภูซาง	๖,๑๐๘	๔,๒๗๔	๒๓	๔,๒๕๑	๑๒,๒๗๖	๔๑,๐๖๖.๓๑
๙.ภูพานยาว	๔,๒๐๙	๓,๗๖๔	๑๑	๓,๗๕๓	๑๓,๒๖๓	๖๑,๘๗๖.๕๘
รวม	๗๘,๘๙๕	๖๔,๐๑๕	๕๔๔	๖๓,๔๗๑	๑๙๕,๒๖๒	๙๓๒,๗๑๐.๖๓

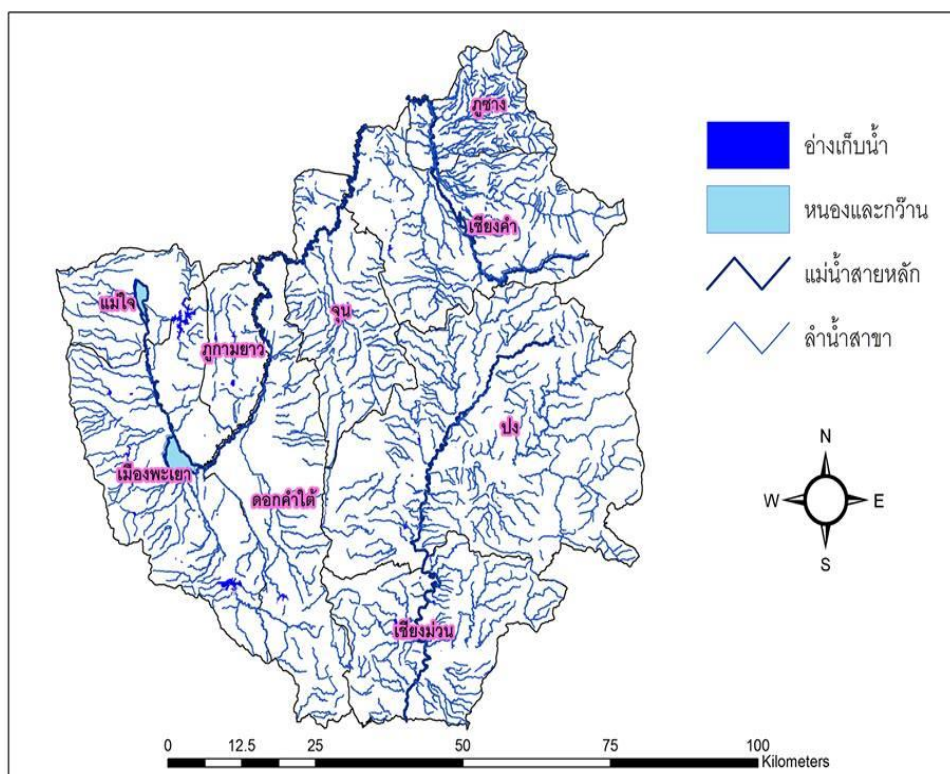
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา(๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

๒. ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๑ ทรัพยากรน้ำ

-พื้นที่ลุ่มน้ำ

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ลุ่มน้ำสำคัญ ๒ ลุ่มน้ำ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำรหัส ๐๒ ได้แก่ ลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำโขง และพื้นที่ลุ่มน้ำรหัส ๐๘ ได้แก่ กลุ่มน้ำยม

๑. ลุ่มน้ำอิงและลุ่มน้ำโขง : มีพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น ๕,๔๕๘ ตารางกิโลเมตร
 ๒. ลุ่มน้ำยม : มีพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น ๑,๕๒๔.๓๐ ตารางกิโลเมตร

-แหล่งน้ำผิวดิน

จังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือ แหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ และ แหล่งน้ำชลประทาน

ก. แหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ

แหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ ที่สำคัญ ได้แก่

(๑) กว๊านพะเยา

กว๊านพะเยาเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพะเยา ทั้งเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดของภาคเหนือตอนบน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๘๓๑ ไร่ หรือ ประมาณ ๒๐.๕๓ ตารางกิโลเมตรเกิดจากน้ำที่ไหลมาจากห้วยต่างๆ ทางเทือกเขาตะวันตกของจังหวัด ได้แก่ ดอยขุนแม่ต๋า ดอยกองหิน ดอยขุนสูก ดอยขุนแม่ฝาดและดอยหลวง และลำน้ำต่างๆในเขตอำเภอแม่ใจ ลำน้ำต่างๆ ที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยา แบ่งออกได้เป็น ๑๐ ลุ่มน้ำเล็ก ได้แก่ ลุ่มน้ำห้วยแม่ปืม ลุ่มน้ำห้วยแม่เยียน ลุ่มน้ำห้วยแม่ต๋ม ลุ่มน้ำห้วยแม่ต๋า ลุ่มน้ำห้วยแม่ต๋อม ลุ่มน้ำห้วยแม่ตุ๋่น ลุ่มน้ำห้วยแม่นาเรือ ลุ่มน้ำห้วยแม่ใส ลุ่มน้ำห้วยแม่ต๋า ลุ่มน้ำห้วยแม่อิง

(๒) หนองเล็งทราย

เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญรองลงมาจากกว๊านพะเยา และใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก หนองเล็งทรายอยู่ในเขตอำเภอแม่ใจ มีเนื้อที่ประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่

(๓) แม่น้ำยม

เป็นแม่น้ำที่มีต้นกำเนิดอยู่ในป่าดงดิบสูงชันสลับซับซ้อนบนเทือกเขาผีปันน้ำและเทือกเขาแดนลาว ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอปงไหลผ่านอำเภอเชียงม่วนผ่าน จังหวัดแพร่ สุโขทัย พิษณุโลก และพิจิตร ไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ก่อนแม่น้ำน่านจะไปรวมกับแม่น้ำปิง ที่ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เกิดเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำยมมีความยาว ๕๕๐ กิโลเมตร แม่น้ำนี้อยู่ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาในช่วงที่อยู่ในจังหวัดพะเยา มีลำน้ำสาขาที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการใช้ที่ดินและการพัฒนาแหล่งน้ำ คือ แม่น้ำควร แม่น้ำจิม แม่น้ำลาว แม่น้ำปี้ ห้วยหลวง ห้วยผาวัว และห้วยแม่น้ำก่าลัง ลำน้ำสาขาเหล่านี้ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเชียงม่วนและอำเภอปง

(๔) แม่น้ำอิง

แม่น้ำอิงมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาผีปันน้ำ หลังจากนั้นก็ไหลผ่านอำเภอแม่ใจ ผ่านกว๊านพะเยา ผ่าน อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้อำเภอภูพานยาว อำเภอจุน เข้าสู่ จังหวัดเชียงรายทางอำเภอป่าแดด อำเภอเทิง อำเภอขุนตาล อำเภอพญาเม็งราย และไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่ บ้านปากอิง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของจังหวัดเชียงรายมีความยาวประมาณ ๒๔๐ กิโลเมตร มีความยาวอยู่ในเขตจังหวัดพะเยา ๑๕๔ กิโลเมตร โดยแม่น้ำอิงไหลเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำโขง มีลำน้ำสาขาที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการใช้ที่ดินและการพัฒนาแหล่งน้ำ คือ ลำน้ำจุน ลำน้ำแม่ต๋า ลำน้ำแม่ลาว และลำน้ำแวน เป็นต้น

(๕) แม่น้ำลาว

ต้นน้ำอยู่บริเวณดอยยอด ได้แก่ ห้วยน้ำลาว ในเขตอำเภอเชียงคำ แล้วไหลผ่านอำเภอเชียงคำประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จากนั้นไหลไปรวมกับแม่น้ำแวน จนเข้าเขต อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย แล้วจึงไปรวมกับแม่น้ำอิง ที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เช่นกัน

ข. แหล่งน้ำชลประทาน

กรมชลประทาน ได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทานในจังหวัดพะเยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน(พ.ศ.๒๕๑๖-๒๕๕๙) มีจำนวนทั้งหมด ๔๕๗ โครงการ มีพื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน ๖๑๑,๑๗๙ ไร่ ฤดูแล้ง ๗๖,๗๑๐ ไร่ ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ ๑๕๑,๗๙๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้โครงการได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

(๑)โครงการชลประทานขนาดใหญ่ : มีพื้นที่บางส่วนของตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ประมาณ ๑๔,๓๒๖ ไร่ ได้รับน้ำจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ลาว ตำบลดงมะตะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

(๒)โครงการชลประทานขนาดกลาง : ที่ก่อสร้างในจังหวัดพะเยามี ๓ โครงการ ได้แก่

- โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ปืมตามพระราชดำริ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีปริมาตรความจุ ๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน ๔๕,๖๕๐ ไร่ และในฤดูแล้ง ๑๐,๐๐๐ ไร่
- โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ต้าตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีปริมาตรความจุ ๓๗ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน ๔๒,๒๑๓ ไร่ และฤดูแล้ง ๑๐,๐๐๐ ไร่
- โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีความจุ ๓ ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน ๒,๕๐๐ ไร่ ฤดูแล้ง ๗๐๐ ไร่

(๓)โครงการชลประทานขนาดเล็ก : ได้แก่ ฝาย อ่างเก็บน้ำ สระเก็บน้ำ ตลอดจนโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองตามธรรมชาติ รวม ๔๕๖ แห่ง มีความจุ ๖๗,๗๙๑ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน ๕๒๐,๘๑๖ ไร่ และฤดูแล้ง ๕๔,๐๑๐ ไร่

ปัจจุบัน จังหวัดพะเยามีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๑.๓๘๗ ล้านไร่(สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ธันวาคม ๒๕๕๗) มีพื้นที่รับประโยชน์ ๖๑๑,๑๗๙ ไร่ ซึ่งจากการดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำที่ผ่านมา สามารถเพิ่มพื้นที่รับประโยชน์

ตาราง ๔ แสดงพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการชลประทานพะเยา ในจังหวัดพะเยา

รายการ	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
พื้นที่รับประโยชน์	๕๘๙,๔๗๙ ไร่	๖๐๑,๖๗๙ ไร่	๖๑๑,๑๗๙ ไร่
ปริมาณน้ำเก็บกัก	๑๕๐.๕๖๕ ล้าน ลบ.ม.	๑๕๐.๗๙๒ ล้าน ลบ.ม.	๑๕๑.๗๙๑ ล้าน ลบ.ม.

ที่มา : โครงการชลประทานพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ตาราง ๕ แสดงพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการชลประทานพะเยา ในจังหวัดพะเยา รายอำเภอปี ๒๕๕๙

อำเภอ	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ปริมาณน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)
เมือง	๑๐๘,๐๘๗	๔๗.๔๑๑
แม่ใจ	๘๑,๙๑๒	๕๒.๑๗๘
จุน	๗๓,๙๐๐	๑๕.๑๑๔
ดอกคำใต้	๘๖,๕๔๔	๘.๐๖๓
ปง	๕๑,๓๕๐	๕.๘๗๗
เชียงคำ	๙๐,๔๔๐	๖.๗๐๒
เชียงม่วน	๓๗,๐๗๐	๖.๓๗๕
กุซาง	๓๙,๓๐๐	๖.๑๓๙
ภูพานยาว	๔๒,๕๗๖	๓.๙๒๙
รวม	๖๑๑,๑๗๙	๑๕๑.๗๙

ที่มา : โครงการชลประทานพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

จะเห็นว่าพื้นที่รับประโยชน์ เมื่อเทียบกับพื้นที่การเกษตรของจังหวัดพะเยามีเพียง ๔๔.๐๖ % ดังนั้น จึงต้องพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบระบายน้ำเพิ่มเติมให้แก่เกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะยาวต่อไป

ค.แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่ดำเนินการขุดโดยกรมพัฒนาที่ดิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐-๒๕๖๐ จำนวน ๔,๒๐๐ บ่อ

ตาราง ๗ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานรายอำเภอ จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๐

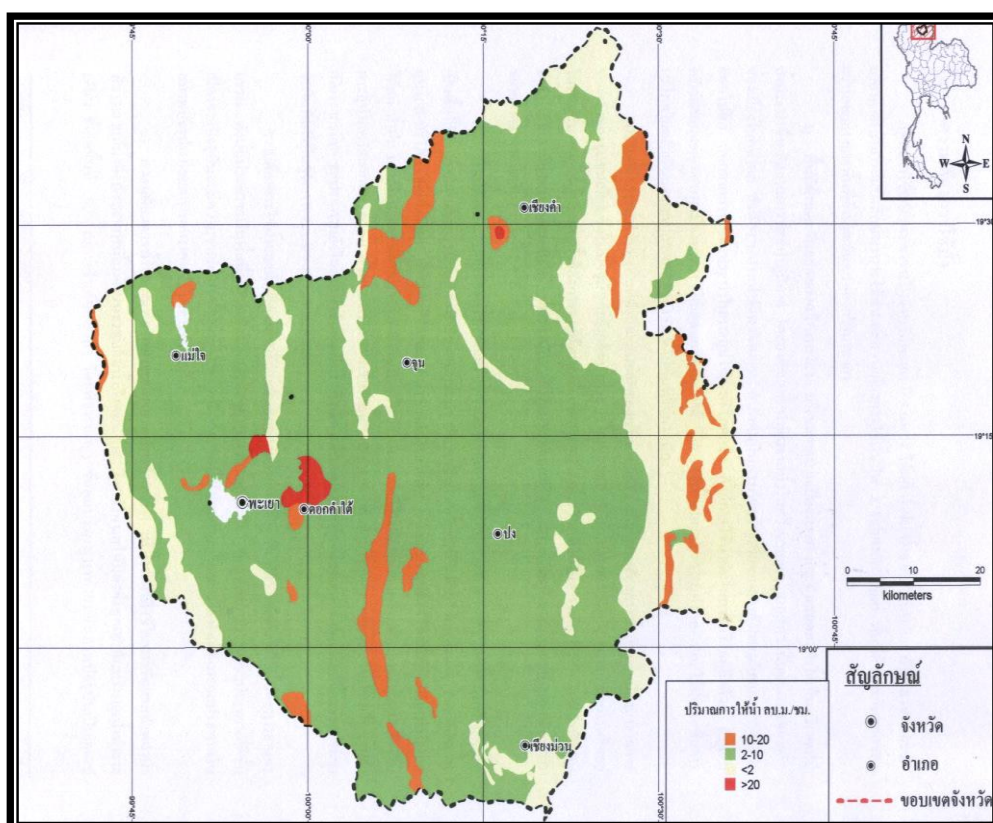
อำเภอ	ปีงบประมาณ ๒๕๕๐-๒๕๖๐ จำนวน(บ่อ)										
	๕๐	๕๑	๕๒	๕๓	๕๔	๕๕	๕๖	๕๗	๕๘	๕๙	๖๐
เมือง	๗๕	๒๕	๒๔	๒๒	๒๑	๓๖	๑๐๑	๓๐	๑๕	๒๗	๓๐
แม่ใจ	๒๒	๙	๑๙	๑๒	๕	๑๗	๗๘	-	๒๕	๑๓	๒๐
จุน	๔๐	๑๖	๒๖	๑๓	๕	๒๓	๑๑๒	-	๙๕	๖๓	๓๐
ดอกคำใต้	๙๒	๓๑	๓๙	๒๙	๑๔	๔๑	๑๑๒	๔๐	-	๘๖	๕๐
ปง	๗๓	๒๐	๓๐	๒๐	๑๐	๓๘	๑๒๐	๖๐	๘๐	-	๔๐
ปง(ต.ออย)	๑๖	๕	๔	๔	๒	๔	๓๓	๔	๙		
เชียงคำ	๗๑	๒๔	๓๔	๒๖	๑๓	๔๐	๑๒๓	๕๐	๔๐	๕๐	๖๐
เชียงม่วน	๘๘	๒๙	๒๗	๒๗	๑๓	๓๘	๙๕	๕๐	๑๕๐	๙๐	๓๘๐
กุซาง	๓๗	๑๓	๑๓	๑๓	๕	๑๗	๗๐	๓๐	๔๕	๒๙	๒๐
ภูพานยาว	๒๗	๘	๘	๘	๔	๒๐	๘๙	๔๐	๕๐	๔๒	๒๐
รวม	๕๒๕	๑๗๕	๒๒๐	๑๗๐	๙๐	๒๗๐	๙๐๐	๓๐๐	๕๐๐	๔๐๐	๖๕๐

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ค.แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

- (๑) สภาพน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำปานกลาง (๑๐๐-๒๐๐ แกลลอน/นาที่) มีคุณภาพต่ำ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเชียงคำ จุน เชียงม่วน และปง
- (๒) สภาพน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้อย (๑๐-๑๐๐ แกลลอน/นาที่) มีคุณภาพน้ำต่ำครอบคลุมพื้นที่อำเภอปง เชียงคำ ดอกคำใต้ และอำเภอเมืองพะเยา
- (๓) สภาพน้ำใต้ดินที่มีปริมาณน้อย (๑๐/๑๐๐ แกลลอน/นาที่) มีคุณภาพน้ำต่ำ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเชียงม่วน ปง จุน และอำเภอเมืองพะเยา

๒.๒ ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินโดยทั่วไปของจังหวัดพะเยา

สามารถแบ่งตามลักษณะภูมิประเทศออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ ๕ ประเภทดังนี้

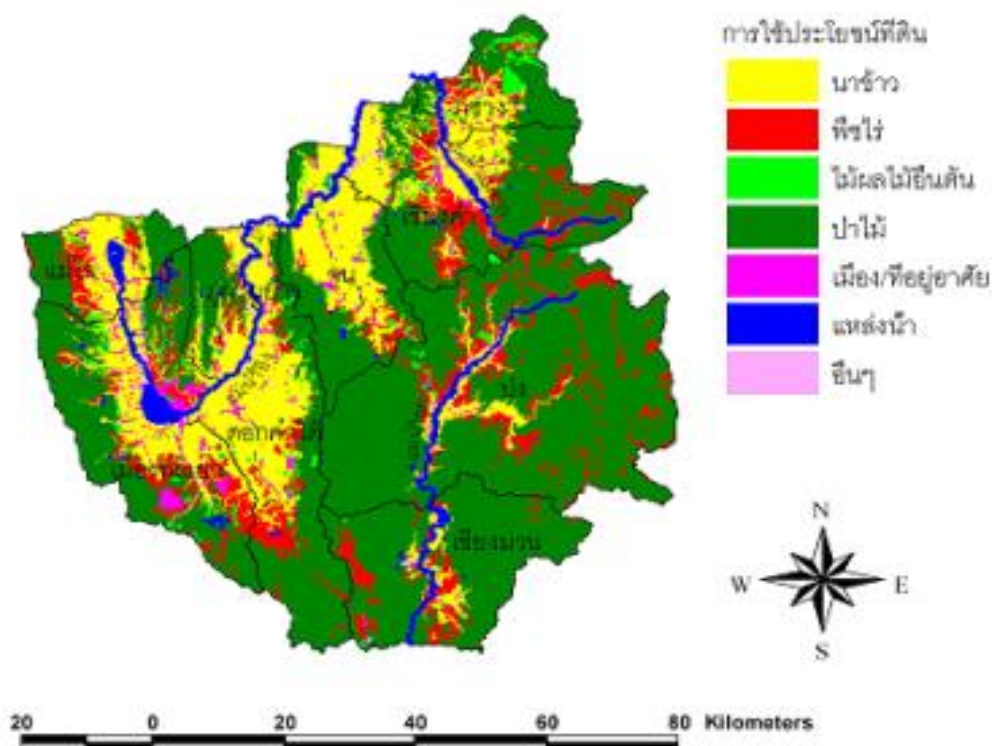
๑. ดินภูเขา เป็นดินต้นที่เกิดจากสลายตัวของหินภูเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินลักษณะนี้แพร่กระจายอยู่ทั่วจังหวัดพะเยา เนื่องจากจังหวัดพะเยา มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา
๒. ดินหินปูน การเกิดของดินชนิดนี้เกิดในลักษณะเดียวกับดินภูเขา การแพร่กระจายของดินลักษณะนี้ ส่วนใหญ่จะแพร่กระจายเป็นหย่อมเล็กๆ ทางทิศตะวันออกของจังหวัดพะเยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้างมูบ

๓. ดินเหนียว เป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนที่น้ำพัดพามา จึงพบตามบริเวณที่ราบลุ่มน้ำอิง ดินชนิดนี้เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง

๔. ดินค่อนข้างใหม่ ดินชนิดนี้เกิดในลักษณะเดียวกับดินเหนียว แต่ลักษณะดินเป็นดินร่วนหรือดินทราย พบตามบริเวณที่ราบขั้นบันได ความอุดมสมบูรณ์ของดินลักษณะนี้อยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ

๕. ดินตะกอนเก่า เป็นดินที่เกิดในลักษณะเดียวกับดินเหนียวเช่นกัน แต่มีการสะสมตัวของอนุภาคดินในระยะเวลาที่น้อยกว่าดินเหนียว แต่นานกว่าดินค่อนข้างใหม่ และลักษณะดินก็เป็นดินร่วนหรือดินทราย เช่นเดียวกับดินค่อนข้างใหม่ ดังนั้นจึงมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ ดินตะกอนเก่านี้จะพบอยู่ในบริเวณที่ราบขั้นบันไดของอำเภอเชียงคำ อำเภอจุน อำเภอดอกคำใต้ อำเภอแม่ใจ และอำเภอเมืองพะเยา เป็นส่วนใหญ่

สภาพดินโดยทั่วไป

กลุ่มชุดดิน จังหวัดพะเยา

กองสำรวจ และจำแนกดินกรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้จำแนกกลุ่มชุดดินของจังหวัดพะเยา ตามการสำรวจออกเป็น ๒๕ กลุ่มชุดดิน (Land unit) ประกอบด้วยกลุ่มชุดดินที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวจำนวน ๘ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๕, ๑๖, ๑๘ และ ๕๙ ส่วนกลุ่มชุดดินที่ ๒๔, ๒๕, ๒๘, ๒๙, ๓๑, ๓๓, ๓๕, ๓๖, ๓๘, ๔๐, ๔๔, ๔๖, ๔๗, ๔๘, ๔๙, ๕๕, ๕๖, ๖๐, ๖๑ และ ๖๒ ซึ่งเป็นกลุ่มชุดดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชชนิดอื่นๆ รวมทั้งดินที่อยู่ในพื้นที่ป่า

ในจังหวัดพะเยา พบว่า ทรัพยากรดินในจังหวัดพะเยา ถูกจำแนกเพื่อจัดทำหน่วยที่ดินได้ทั้งหมด ๙๒ หน่วยที่ดิน ซึ่งหน่วยที่ดินเหล่านี้มีดินที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบต่างๆ จำแนกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑.ดินที่มีสภาพเหมาะสมแก่การทำนา : ดินที่อยู่บริเวณที่ราบและที่ราบน้ำท่วมถึงส่วนใหญ่เกิดจากการพัฒนาและทับถมของตะกอนที่มากับน้ำ ทำให้เกิดที่ราบบริเวณกว้างตามอำเภอต่างๆ และตามหุบเขาส่วนดินประเภทนี้อยู่ในอำเภอเมืองพะเยา แม่ใจ ดอกคำใต้ และจุน

๒.ดินที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การทำไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้นหรือทำการเกษตรในรูปแบบอื่นๆ : ดินประเภทนี้อยู่บริเวณที่ดอนจึงอยู่พื้นที่สูงกว่าบริเวณข้อ ๑ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปโดยทั่วไปมีความลาดชันเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชันและบางส่วนเป็นเนินเขาหรือเชิงเขาสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ดินจะเกิดจากวัสดุหินต้นกำเนิดชนิดเดียวกัน และบางส่วนดินเกิดจากอิทธิพลของลำน้ำ เช่น ดินบริเวณสันดินริมน้ำ เป็นต้น

พื้นที่ส่วนนี้ประกอบด้วยดินหลายชนิดแตกต่างกันไปตามลักษณะและอิทธิพลของวัสดุต้นกำเนิด มีทั้งดินลึกและดินตื้น มีเนื้อดินปานกลางถึงละเอียดดินส่วนใหญ่มีการระบายน้ำจึงมีเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชไร่ ไม้ผล ฯลฯ พื้นที่ส่วนใหญ่ของดินประเภทนี้กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ที่พบมากได้แก่ อำเภอปง จุน และอำเภอเมืองพะเยา

๓. ดินบริเวณพื้นที่ที่เป็นภูเขา ดินบริเวณที่เป็นดินตื้นหรือมีหินโผล่ ซึ่งพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรโดยทั่วไป : พื้นที่ลักษณะมีความลาดชันตั้งแต่ร้อยละ ๑๓ ขึ้นไป ประกอบด้วยดินประเภทต่างๆ หลายชนิด เมื่อสลายตัวจึงทำให้เกิดดินที่มีคุณภาพแตกต่างกันไป บริเวณดินประเภทนี้ในอดีตมีป่าธรรมชาติขึ้นอยู่ แต่ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายไปมาก พื้นที่ลักษณะนี้อยู่ในเขตอำเภอเชียงคำ เชียงม่วน ปง และทางด้านตะวันตกของอำเภอเมืองพะเยา

๒.๓ พื้นที่เสี่ยงภัยจังหวัดพะเยา

พื้นที่เสี่ยงแล้ง

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งทุกอำเภอและมีหมู่บ้านเสี่ยงปัญหาภัยแล้งมาก เช่น อำเภอเชียงคำ ประกอบด้วย หมู่ ๖,๙ ของตำบลน้ำแวน อำเภอเชียงม่วน ประกอบด้วย หมู่ ๓,๔,๘ ของตำบลบ้านม่วง หมู่ ๘ ของตำบลเชียงม่วน อำเภอเมือง ประกอบด้วย หมู่ ๕,๖,๗ ของตำบลบ้านต๋อม หมู่ ๔ ของตำบลแม่กา หมู่ ๑๐ ของตำบลจำป่าหวาย หมู่ ๒,๓ ของตำบลท่าวังทอง อำเภอปง ประกอบด้วย หมู่ ๘ ของตำบลขุนควร หมู่ ๓ ของตำบลควร หมู่ ๕,๑๑,๑๓,๑๗ ของตำบลจิม หมู่ ๘ ของตำบลนาปรัง หมู่ ๕ ของตำบลลอย อำเภอจุน ประกอบด้วย หมู่ ๖ ของตำบลทุ่งรวงทอง หมู่ ๗ ของตำบลพระธาตุซิงแกง อำเภอภูกามยาว ประกอบด้วย หมู่ ๔ ของตำบลห้วยแก้ว อำเภอดอกคำใต้ ประกอบด้วย หมู่ ๑๑ ของตำบลบ้านถ้ำ หมู่ ๖ ของตำบลบ้านปิน อำเภอแม่ใจ ประกอบด้วย หมู่ ๒ ของตำบลเจริญราษฎร์ ส่วนอำเภอภูซางไม่มีหมู่บ้านเสี่ยงปัญหาภัยแล้งมาก

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยทุกอำเภอและมีหมู่บ้านเสี่ยงปัญหาอุทกภัยมาก เช่น อำเภอเชียงคำ ประกอบด้วย หมู่ ๖ ของตำบลเจดีย์คำ หมู่ ๑,๓ ของตำบลร่มเย็น หมู่ ๒,๓,๖,๙ ของตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงม่วน ประกอบด้วย หมู่ ๗ ของตำบลบ้านม่วง อำเภอเมือง ประกอบด้วย หมู่ ๑ ของตำบลท่าจำปี หมู่ ๑,๒ ของตำบลบ้านต๋อม หมู่ ๒,๑๐ ของตำบลบ้านต้า หมู่ ๑๐ ของตำบล

บ้านตู่ หมู่ ๓,๔,๕ ของตำบลบ้านสา หมู่ ๔ ของตำบลบ้านใหม่ หมู่ ๖,๗ ของตำบลแม่ปืม หมู่ ๑,๖,๗ ของตำบลแม่ใส อำเภอภูซาง ประกอบด้วย หมู่บ้านดอนไชย บ้านน้ำเปือย และบ้านร่อง ของตำบลเชียงแรง หมู่ ๒,๓ ของตำบลเชียงแรง หมู่ ๘ ของตำบลภูซาง อำเภอปง ประกอบด้วย หมู่ ๕ ของตำบลขุนควร หมู่ ๓ ของตำบลควร หมู่ ๔,๙,๑๑,๑๕ ของตำบลงิม หมู่ ๔,๗ ของตำบลนาปรัง หมู่ ๒,๕,๗,๙,๑๑,๑๓,๑๔ ของตำบลปง อำเภอจุน ประกอบด้วย หมู่ ๑,๓ ของตำบลลอ หมู่ ๗ ของตำบลหงส์หิน อำเภอภูกามยาว ประกอบด้วย หมู่ ๑,๓,๕,๖,๗ ของตำบลแม่อิง หมู่ ๑ ของตำบลห้วยแก้ว อำเภอดอกคำใต้ ประกอบด้วย หมู่ ๔ ของตำบลดอกคำใต้ หมู่บ้านร่องจั่ว ของตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอแม่ใจ ประกอบด้วย หมู่ ๖ ของตำบลป่าแฝก

ที่มา โครงการชลประทานพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๒.๔ การปฏิรูปที่ดิน

จังหวัดพะเยา โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา ได้รับพื้นที่จากกรมป่าไม้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น ๑๓ ป่า จำนวนเนื้อที่ประมาณ ๔๗๙,๔๐๓ ไร่ ได้ประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดินไปแล้ว ๔๓๖,๐๕๒ ไร่ โดยกันพื้นที่ส่งมอบคืนกรมป่าไม้ ๑๒๘,๐๐๐.๗๐ ไร่ โดยดำเนินการจัดที่ดินและมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐประเภทที่ดินเกษตร ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑-๒๕๖๐ จำนวน ๒๙๓,๑๔๔-๐-๑๓ ไร่ จำนวน ๔๙,๖๔๐ แปลง เกษตรกรจำนวน ๓๕,๘๑๗ ราย

ตาราง ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ

รายงานสรุปการดำเนินการจัดที่ดินและมอบสิทธิ			
การใช้ประโยชน์ที่เกษตรกรกรรมในที่ดินของรัฐ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ - ๒๕๖๐			
ประเภทที่ดินเกษตร			
อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่
จุน	๓,๕๕๘	๔,๖๐๗	๓๑,๙๔๔-๓-๕๗
เชียงคำ	๔,๐๗๖	๕,๖๔๓	๓๔,๙๖๑-๐-๔๗
เชียงม่วน	๓,๖๕๗	๖,๐๑๗	๓๔,๓๑๓-๐-๗๑
ดอกคำใต้	๕,๓๙๔	๗,๕๓๕	๕๐,๖๗๓-๒-๔๘
ปง	๑,๖๙๑	๒,๔๔๙	๑๓,๒๓๒-๑-๒๓
ภูกามยาว	๓,๓๓๖	๔,๕๖๘	๒๒,๐๒๑-๒-๒๐
ภูซาง	๒,๒๒๕	๓,๒๘๒	๑๕,๙๑๑-๒-๙๗
เมืองพะเยา	๙,๕๕๑	๑๒,๕๕๑	๗๗,๕๓๓-๑-๑๗
แม่ใจ	๒,๓๒๙	๒,๙๘๘	๑๒,๕๕๒-๑-๓๓
รวมทั้งจังหวัด	๓๕,๘๑๗	๔๙,๖๔๐	๒๙๓,๑๔๔-๐-๑๓

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ตาราง ๘ แสดงพื้นที่มออบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ แยกเป็นราย

ลำดับ	อำเภอ	พื้นที่ ส.ป.ก. ๔-๐๑ (ราย)		
		เกษตรกรรม	ชุมชน	รวม
๑	จุน	๓,๕๕๘	๔๙๔	๔,๐๕๒
๒	เชียงคำ	๔,๐๗๖	๔๒๑	๔,๔๙๗
๓	เชียงม่วน	๓,๖๕๗	๕๒๐	๔,๑๗๗
๔	ดอกคำใต้	๕,๓๙๔	๒๓๔	๕,๖๒๘
๕	ปง	๑,๖๙๑	๗๓๕	๒,๔๒๖
๖	ภูกามยาว	๓,๓๓๖	๒๔๗	๓,๕๘๓
๗	ภูซาง	๒,๒๒๕	๒๐๙	๒,๔๓๔
๘	เมืองพะเยา	๙,๕๕๑	๖๑๒	๑๐,๑๖๓
๙	แม่ใจ	๒,๓๒๙	๒๙	๒,๓๕๘
รวมทั้งจังหวัด		๓๕,๘๑๗	๓,๕๐๑	๓๙,๓๑๘

ที่มา:สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๓. ข้อมูลเศรษฐกิจและการเกษตร

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา ปี ๒๕๕๘ มีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี เท่ากับ ๓๓,๓๙๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน ๑,๓๑๒ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๐๙ (ลำดับที่ ๕๙ ของประเทศ และลำดับที่ ๑๒ ของ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ) โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เท่ากับ ๘๐,๘๐๒ บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน ๓,๔๑๗ บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๔๒ (ลำดับที่ ๔๙ ของประเทศ และลำดับที่ ๑๑ ของ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ) สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด ๕ ลำดับแรก ดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้มีมูลค่า ๑๒,๕๖๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๓
๒. สาขาการศึกษาที่มีมูลค่า ๔,๒๓๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๘
๓. สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือนมีมูลค่า ๓,๗๔๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๓
๔. สาขาตัวกลางทางการเงินมีมูลค่า ๒,๔๙๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๗
๕. สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับมีมูลค่า ๒,๔๓๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๐

โดยมูลค่ารวมทั้ง ๕ สาขา เป็นจำนวน ๒๕,๔๗๗ ล้านบาท หรือร้อยละ ๗๖.๓๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยาทั้งหมด

ตาราง ๙ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

หน่วย: ล้านบาท

สาขาการผลิต	พ.ศ.			
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ภาคเกษตร	๑๒,๘๘๕	๑๓,๗๑๑	๑๓,๙๗๕	๑๒,๗๑๗
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	๑๒,๗๕๒	๑๓,๕๖๕	๑๓,๘๓๐	๑๒,๕๖๔
การประมง	๑๓๓	๑๔๖	๑๔๕	๑๕๓
ภาคนอกเกษตร	๑๘,๘๑๗	๑๙,๐๖๓	๑๘,๑๐๔	๒๐,๖๗๔
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๖๙	๗๑	๖๘	๑๕๑
อุตสาหกรรม	๑,๓๘๓	๑,๖๓๖	๑,๓๘๘	๑,๔๒๕
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	๓๘๕	๔๓๖	๔๖๒	๔๕๕
การก่อสร้าง	๑,๑๒๖	๑,๒๐๗	๑,๑๔๙	๑,๔๑๕
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยายนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	๓,๑๕๕	๓,๒๒๙	๓,๔๖๙	๓,๗๔๘
โรงแรมและภัตตาคาร	๙๖	๑๐๑	๑๐๓	๑๑๘
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	๗๖๙	๖๘๓	๖๘๗	๗๐๔
ตัวกลางทางการเงิน	๑,๖๕๘	๑,๙๖๗	๒,๒๕๑	๒,๔๙๓
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	๑,๗๕๒	๑,๘๘๖	๑,๔๒๐	๑,๔๗๒
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการ ประกันสังคมบังคับ	๓,๙๔๘	๓,๑๐๖	๒,๐๓๕	๒,๔๓๗
การศึกษา	๒,๘๗๔	๒,๙๕๖	๓,๑๕๘	๔,๒๓๕
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	๑,๑๐๙	๑,๑๙๔	๑,๓๐๘	๑,๔๓๑
การให้บริการด้านชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	๔๑๑	๔๓๙	๔๔๕	๔๕๐
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๑๖๒	๑๕๒	๑๕๑	๑๔๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๓๑,๗๐๒	๓๒,๗๗๔	๓๒,๐๗๙	๓๓,๓๙๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน(บาท)	๗๖,๑๔๒	๗๘,๘๗๑	๗๗,๓๘๕	๘๐,๘๐๒
ประชากร(๑,๐๐๐คน)	๔๑๖	๔๑๖	๔๑๕	๔๑๓

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)และสำนักงานคลังจังหวัดพะเยา

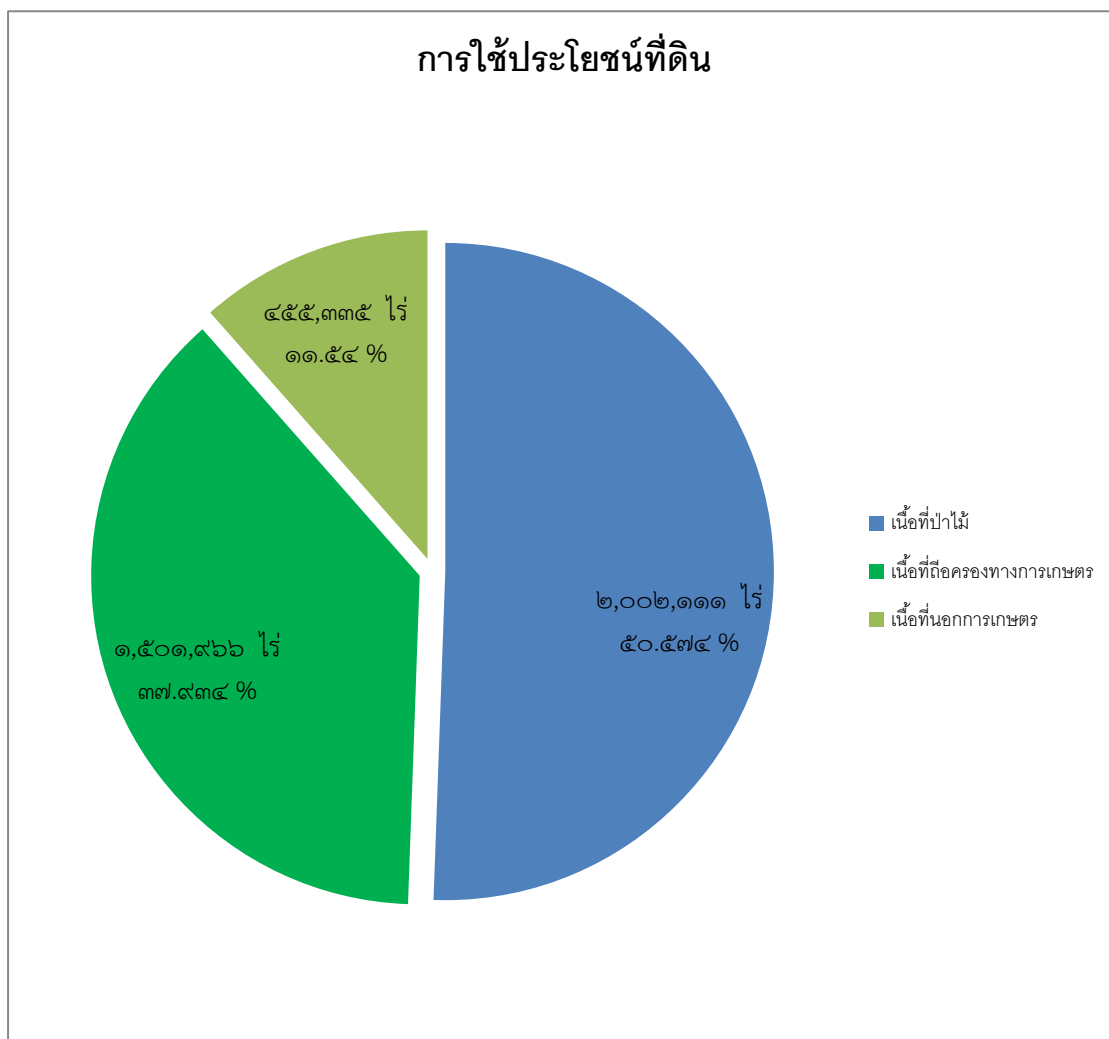
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านการเกษตร

๑ การใช้ที่ดินทางการเกษตร

ขนาดพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ ๖,๓๓๕.๐๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๙๕๙,๔๑๒ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พื้นที่จังหวัดพะเยา เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ๓,๒๐๓.๖๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๐๐๒,๑๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๗ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๒,๔๐๒.๘๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๕๐๑,๙๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๓ ของพื้นที่ทั้งหมด และเป็นเนื้อที่นอกการเกษตร ๗๒๘.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔๕๕,๓๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๐ ของพื้นที่ทั้งหมด

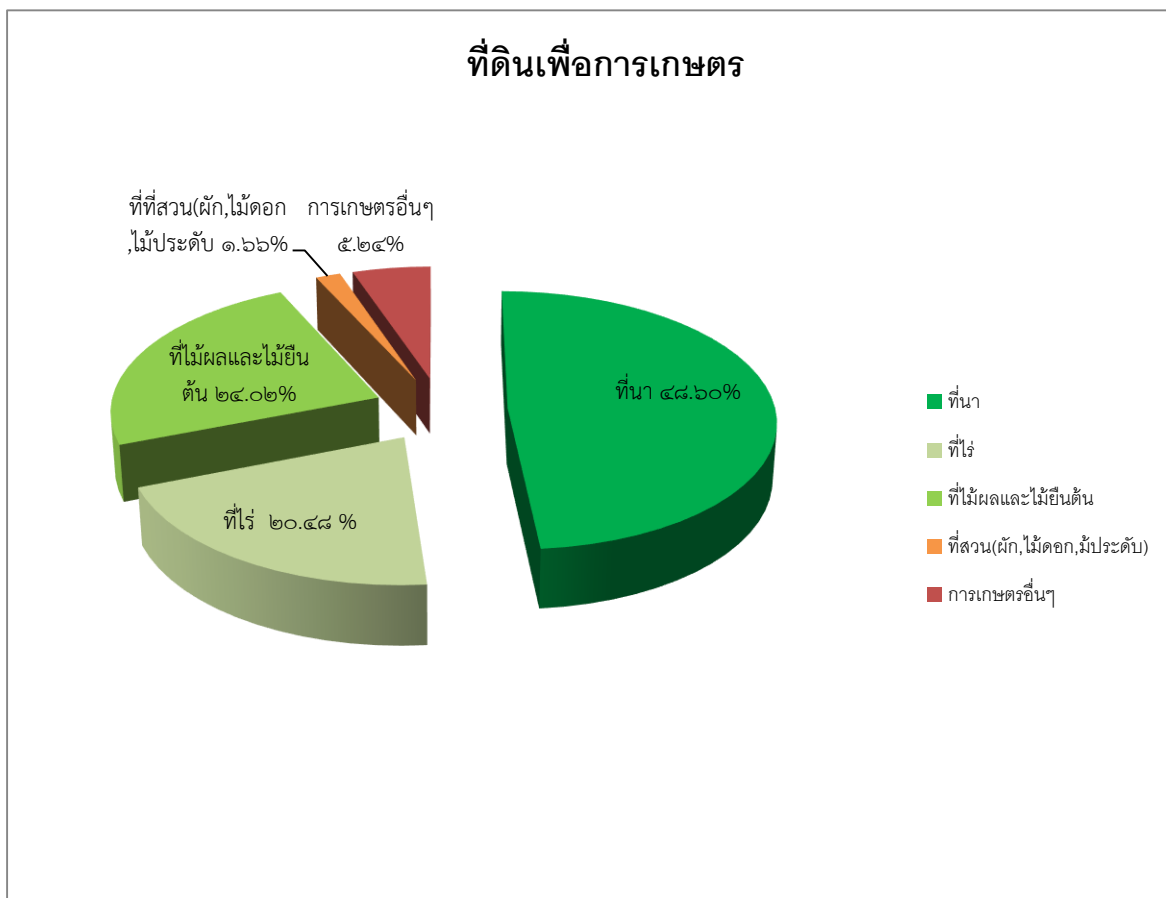
แผนภูมิที่ ๑ แสดงอัตราส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖

การใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรจำนวน ๑,๕๐๑,๙๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๓ ของพื้นที่ทั้งหมด (๓,๙๕๙,๔๑๒ ไร่) ของจังหวัด โดยแบ่งเป็น

ที่นา	๗๒๙,๙๒๘	ไร่ เท่ากับร้อยละ ๔๘.๖๐	ของพื้นที่ทางการเกษตร
ที่ไร่	๓๐๗,๗๑๓	ไร่ เท่ากับร้อยละ ๒๐.๔๘	ของพื้นที่ทางการเกษตร
ที่ไม่ผลและไม่ยืนต้น	๓๖๐,๗๔๔	ไร่ เท่ากับร้อยละ ๒๔.๐๒	ของพื้นที่ทางการเกษตร
ที่สวน(ผัก,ไม้ดอก,ไม้ประดับ)	๒๔,๘๖๓	ไร่ เท่ากับร้อยละ ๑.๖๖	ของพื้นที่ทางการเกษตร
การเกษตรอื่นๆ	๗๘,๗๑๘	ไร่ เท่ากับร้อยละ ๕.๒๔	ของพื้นที่ทางการเกษตร

แผนภูมิที่ ๒ แสดงอัตราส่วนการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรจังหวัดพะเยา

ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน ๑,๕๐๑,๙๖๖ ไร่ เป็นพื้นที่ของตนเอง จำนวน ๗๓๘,๓๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๖ ของพื้นที่ทางการเกษตร และเป็นพื้นที่ของผู้อื่น จำนวน ๗๖๓,๕๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๔ ของพื้นที่ทางการเกษตร

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา อ้างอิงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

พื้นที่ของจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่ ยังคงเป็นพื้นที่ป่าไม้ ในขณะที่พื้นที่ที่มีอยู่มากรองลงมา คือ พื้นที่สำหรับการเกษตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกข้าวนาปี ระบบการปลูกพืชในที่ราบลุ่ม เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีเป็นพืชหลัก หลังการเก็บเกี่ยวจะปลูกพืชต่างๆ ตาม เช่น ถั่วเหลือง กระเทียม หอมแดง และพืชผักต่างๆในที่ดินดอน อาศัยน้ำฝน เกษตรกรจะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฝ้าย ถั่วเหลือง ชิง หรือบางพื้นที่หลังการเก็บเกี่ยวจะปลูกพืชตาม เช่น ข้าวโพด-ข้าวโพด ข้าวโพด-ถั่วเขียว ถั่วเหลือง-ถั่วเหลือง เป็นต้น ส่วนในสวนไม้ผลที่ดินยังเล็กอยู่ เกษตรกรจะปลูกพืชแซม เช่น พืชผัก พืชไร่ เป็นต้น

พื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจจังหวัดพะเยา

๑. พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว พื้นที่เหมาะสมสูงการปลูกข้าวจังหวัดพะเยามีจำนวน ๑๓๓,๕๐๙ ไร่ ประกอบด้วย ๑) อำเภอแม่ใจมีจำนวน ๔๔,๖๓๔ ไร่ ๒) อำเภอภูซางมีจำนวน ๓๖,๐๖๐ ไร่ ๓) อำเภอเมืองมีจำนวน ๒๔,๔๕๒ ไร่ ๔) อำเภอดอกคำใต้มีจำนวน ๒๔,๒๐๓ ไร่ และ ๕) อำเภอเชียงคำมีจำนวน ๙,๐๑๔ ไร่ ส่วนอำเภอจุน เชียงม่วน ปง และภูกามยาว ไม่มีพื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกข้าว จะเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง เล็กน้อย หรือไม่เหมาะสมในปลูกข้าว

ตาราง ๑๐ พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)
จุน		๑๔๓,๑๐๓		๑๘๘,๓๗๕
เชียงคำ	๙,๐๑๔	๑๑๑,๒๕๑	๔๐๗	๔๐๕,๙๐๕
เชียงม่วน		๑๗,๕๘๙	๗๔๑	๔๑๗,๕๑๑
ดอกคำใต้	๒๔,๒๐๓	๑๗๔,๔๑๑	๑,๘๙๑	๒๖๕,๒๙๕
ปง		๓๖,๐๔๑	๑๐๓	๑,๐๑๙,๑๓๙
ภูกามยาว		๕๐,๘๗๒	๓,๒๒๑	๗๗,๔๗๖
ภูซาง	๓๖,๐๖๐	๓,๕๐๙	๑,๒๒๔	๑๔๓,๒๕๖
เมือง	๒๔,๔๕๒	๑๒๓,๘๕๙	๘๔๑	๔๐๓,๖๒๗
แม่ใจ	๔๔,๖๓๔	๓๓,๗๙๐	๔๒๒	๑๐๕,๓๔๗
รวมพื้นที่(ไร่)	๑๓๘,๓๖๓	๖๙๔,๔๒๕	๘,๘๕๐	๓,๐๒๕,๙๓๑

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

หมายเหตุ S๑:เหมาะสมสูง S๒:เหมาะสมปานกลาง S๓:เหมาะสมเล็กน้อย N :ไม่เหมาะสม

๒. พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่เหมาะสมสูงการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดพะเยามีจำนวน ๔๓,๒๒๗ ไร่ ประกอบด้วย ๑) อำเภอปงมีจำนวน ๑๙,๐๙๓ ไร่ ๒) อำเภอนมมีจำนวน ๑๕,๕๙ ไร่ ๓) อำเภอเชียงคำมีจำนวน ๖,๒๘๔ ไร่ ๔) อำเภอภูซางมีจำนวน ๖,๐๓๗ ไร่ ๕) อำเภอดอกคำใต้มีจำนวน ๗๑๔ ไร่ และ ๖) อำเภอเชียงม่วนมีจำนวน ๑๖๔ ไร่ ส่วนอำเภอภูกามยาว เมือง และแม่ใจ ไม่มีพื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จะเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง เล็กน้อย หรือไม่เหมาะสมในปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตาราง ๑๑ พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)
จุน	๑๕,๕๙๕	๒๗,๒๑๐	๓,๙๖๗	๒๘๔,๗๐๖
เชียงคำ	๖,๒๘๔	๘๐,๔๒๔	๑๐,๖๑๒	๔๒๙,๒๕๗
เชียงม่วน	๑๖๔	๖๕,๐๓๖	๕๙,๔๗๓	๓๑๑,๑๖๘
ดอกคำใต้	๗๑๔	๖๖,๗๐๖	๑๑,๖๔๙	๓๘๓,๗๓๑
ปง	๑๙,๐๙๓	๙๒,๓๑๘	๘๘,๐๐๕	๘๕๕,๘๖๗
ภูกามยาว		๒๘,๗๓๓	๔,๐๕๒	๙๘,๗๘๔
ภูซาง	๖,๐๓๗	๓๐,๐๙๘	๔,๗๔๔	๑๔๓,๑๗๐
เมือง		๑๔๖,๖๒๙	๔๗,๙๖๔	๓๕๘,๑๘๖
แม่ใจ		๓๕,๗๙๕	๑,๕๑๓	๑๔๖,๘๘๕
รวมพื้นที่(ไร่)	๔๗,๘๘๗	๕๗๒,๙๔๙	๒๓๑,๙๗๙	๓,๐๑๔,๗๕๔

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

หมายเหตุ S๑:เหมาะสมสูง S๒:เหมาะสมปานกลาง S๓:เหมาะสมเล็กน้อย N :ไม่เหมาะสม

๓. พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา พื้นที่เหมาะสมสูงการปลูกยางพารา จังหวัดพะเยามีจำนวน ๘,๑๒๒ ไร่ ประกอบด้วย ๑) อำเภอภูซางมีจำนวน ๗,๔๗๖ ไร่ และ ๒) อำเภอเชียงคำมีจำนวน ๖๔๘ ไร่ ส่วนอำเภอจุน เชียงม่วน ดอกคำใต้ ปง ภูเกายาว เมือง และแม่ใจ ไม่มีพื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกยางพารา จะเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง เล็กน้อย หรือไม่เหมาะสมในปลูกยางพารา

ตาราง ๑๒ พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)			
	เหมาะสมสูง S๑	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)
จุน		๑๐๘,๙๒๙	๔,๙๙๙	๒๑๗,๕๕๐
เชียงคำ	๖๔๘	๘๘,๙๑๑	๑๗,๒๑๙	๔๑๙,๗๙๙
เชียงม่วน		๑๓,๐๔๔	๓๙,๔๙๘	๓๘๓,๒๙๙
ดอกคำใต้		๗๖,๕๓๕	๓๓,๓๔๗	๓๕๕,๙๑๘
ปง		๔๒,๙๔๑	๓๙,๔๗๒	๙๗๒,๘๗๐
ภูเกายาว		๒๘,๙๔๗	๑๐,๕๖๗	๙๒,๐๕๕
ภูซาง	๗,๔๗๖	๓๕,๒๕๖	๑,๑๘๑	๑๔๐,๑๓๖
เมือง		๕๕,๖๗๔	๙๓,๔๓๗	๔๐๓,๖๖๘
แม่ใจ		๒๕,๗๖๔	๗,๗๖๑	๑๕๐,๖๖๘
รวมพื้นที่(ไร่)	๘,๑๒๔	๔๗๖,๐๐๑	๒๔๗,๔๘๑	๓,๑๓๕,๙๖๓

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

หมายเหตุ S๑:เหมาะสมสูง S๒:เหมาะสมปานกลาง S๓:เหมาะสมเล็กน้อย N :ไม่เหมาะสม

๔. พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย พื้นที่เหมาะสมสูง(S๑)การปลูกลำไย

จังหวัดพะเยามีจำนวน ๑๒๙,๙๐๕ ไร่ ประกอบด้วย ๑) อำเภอดอกคำใต้มีจำนวน ๓๑,๐๔๐ ไร่ ๒) อำเภอภูซางมีจำนวน ๒๖,๔๗๔ ไร่ ๓) อำเภอจุนมีจำนวน ๒๐,๐๙๒ ไร่ ๔) อำเภอเชียงคำมีจำนวน ๑๘,๙๑๔ ไร่ ๕) อำเภอเมืองมีจำนวน ๑๕,๒๖๗ ไร่ ๖) อำเภอปงมีจำนวน ๑๐,๓๑๘ ไร่ ๗) อำเภอเชียงม่วนมีจำนวน ๖,๕๔๖ ไร่ ๘) อำเภอภูกามยาวมีจำนวน ๑,๒๔๐ ไร่ และ ๙) อำเภอแม่ใจมีจำนวน ๑๔ ไร่ พื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกลำไย มีทุกอำเภอในจังหวัดพะเยา

ตาราง ๑๓ พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)
จุน	๒๐,๐๙๒	๓๑,๓๙๒	๕๔	๒๗๙,๙๔๐
เชียงคำ	๑๘,๙๑๔	๖๙,๕๕๗	๕๓	๔๓๘,๐๑๓
เชียงม่วน	๖,๕๔๖	๓๙,๓๑๙		๓๘๙,๙๗๖
ดอกคำใต้	๓๑,๐๔๐	๑๔,๓๐๗		๔๒๐,๔๕๓
ปง	๑๐,๓๑๘	๖๙,๓๖๗	๙๑๑	๙๗๔,๖๘๗
ภูกามยาว	๑,๒๔๐	๑๓,๒๗๕		๑๑๗,๐๕๔
ภูซาง	๒๖,๔๗๔	๑๔,๔๓๓		๑๔๓,๑๔๒
เมือง	๑๕,๒๖๗	๑๑๐,๔๕๙	๒,๑๘๑	๔๒๔,๘๗๒
แม่ใจ	๑๔	๒๖,๗๓๘		๑๕๗,๔๔๑
รวมพื้นที่(ไร่)	๑๒๙,๙๐๕	๓๘๘,๘๘๗	๓,๑๙๙	๓,๓๔๕,๕๗๘

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

หมายเหตุ S๑:เหมาะสมสูง S๒:เหมาะสมปานกลาง S๓:เหมาะสมเล็กน้อย N:ไม่เหมาะสม

๒. การเพาะปลูกพืช

จากการที่เกษตรกรของจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม อาชีพหลัก คือ การทำนา พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้หลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ลำไย ลิ้นจี่ กระเทียม หอมแดง และมันสำปะหลัง มีพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิต ดังนี้

๑. ข้าว

ข้าวนาปี	พื้นที่เพาะปลูก	๖๒๒,๖๔๐ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๕๙๐,๐๖๔ ไร่
	ผลผลิตรวม	๒๗๕,๘๔๖ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๔๖๗ ก.ก.
ข้าวนาปรัง	พื้นที่เพาะปลูก	๕๘,๖๐๘ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๕๘,๑๖๘ ไร่
	ผลผลิตรวม	๓๗,๓๙๗ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๖๔๓ ก.ก.

๒. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูฝน	พื้นที่เพาะปลูก	๒๓๕,๗๒๐ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๒๓๔,๒๐๑ ไร่
	ผลผลิตรวม	๑๖๓,๗๖๒ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๖๙๙ ก.ก.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูแล้ง	พื้นที่เพาะปลูก	๑๘,๓๔๐ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๑๘,๓๔๗ ไร่
	ผลผลิตรวม	๑๒,๖๙๙ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๖๙๑ ก.ก.

๓. ยางพารา

ยางพารา	พื้นที่เพาะปลูก	๑๖๑,๓๕๙ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๑๐๗,๑๐๒ ไร่
	ผลผลิตรวม	๑๘,๖๗๘ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๑๗๔ ก.ก.

๔. ลำไย

ลำไย	พื้นที่เพาะปลูก	๕๘,๑๕๙ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๕๖,๐๒๐ ไร่
	ผลผลิตรวม	๓๑,๓๔๗ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๕๖๐ ก.ก.

๕. ลิ้นจี่

ลิ้นจี่	พื้นที่เพาะปลูก	๑๕,๔๔๒ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๑๔,๙๔๒ ไร่
	ผลผลิตรวม	๗,๙๐๔ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๕๒๙ ก.ก.

๖. กระเทียม

กระเทียม	พื้นที่เพาะปลูก	๗,๐๑๒ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๖,๔๓๖ ไร่
	ผลผลิตรวม	๔,๘๘๔ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๗๕๙ ก.ก.

๗. หอมแดง

หอมแดง	พื้นที่เพาะปลูก	๙,๖๒๘ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๗,๘๖๖ ไร่
	ผลผลิตรวม	๗,๘๖๐ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๙๙๙ ก.ก.

๘. มันสำปะหลัง

มันสำปะหลัง	พื้นที่เพาะปลูก	๑๓,๑๘๓ ไร่	พื้นที่เก็บเกี่ยว	๑๒,๔๘๕ ไร่
	ผลผลิตรวม	๓๙,๒๕๗ ตัน	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	๓,๑๔๔ ก.ก.

ตาราง ๑๔ แสดงสถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ปีเพาะปลูก ๒๕๕๙/๖๐

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก	พื้นที่ เสียหาย	พื้นที่เก็บ เกี่ยว	ผลผลิตเฉลี่ย ต่อ พื้นที่เก็บ เกี่ยว	ปริมาณ ผลผลิต
	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(กก./ไร่)	(ตัน)
ข้าวนาปี	๖๒๒,๖๔๐	๓๒,๕๗๖	๕๙๐,๐๖๔	๔๖๗	๒๗๕,๘๔๖
ข้าวนาปรัง	๕๘,๖๐๘	๔๔๐	๕๘,๑๖๘	๖๔๓	๓๗,๓๙๗
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูฝน	๒๓๕,๗๒๐	๑,๕๑๙	๒๓๔,๒๐๑	๖๙๙	๑๖๓,๗๖๒
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูแล้ง	๑๘,๓๙๐	๓	๑๘,๓๘๗	๖๙๑	๑๒,๖๙๙
มันสำปะหลัง	๑๓,๑๘๓	-	๑๒,๔๘๕	๓,๑๔๔	๓๙,๒๕๗
กระเทียม	๗,๐๑๒	๕๗๖	๖,๔๓๖	๗๕๙	๔,๘๘๔
หอมแดง	๙,๖๒๘	๑,๗๖๒	๗,๘๖๖	๙๙๙	๗,๘๖๐
ลำไย	๕๘,๑๕๙	-	๕๖,๐๒๐	๕๖๐	๓๑,๓๔๗
ลิ้นจี่	๑๕,๔๔๒	-	๑๔,๙๔๒	๕๒๙	๗,๙๐๔
ยางพารา	๑๖๑,๓๕๙	-	๑๐๗,๑๐๒	๑๗๔	๑๘,๖๗๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา

๓. การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน และเพื่อใช้แรงงาน โดยนิยมเลี้ยงสัตว์แบบปล่อยให้หากินตามธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ การนำฟาร์มขนาดใหญ่เพื่อการค้ามีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นกิจการขนาดเล็ก และเป็นการเลี้ยงแบบรายย่อยกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ทั่วไป สัตว์ที่นิยมเลี้ยงกันมาก ได้แก่ โคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดไข่ และเป็ดเทศ เป็นต้น

สภาพทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์

โคเนื้อ การเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินตามธรรมชาติ โดยจะใช้อาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติเสริมด้วยอาหารหยาบต่างๆจำพวกหญ้า ฟาง พันธุ์ที่นิยมเลี้ยงกันมาก เป็นโคพันธุ์พื้นเมือง ส่วนโคนมมีการเลี้ยงไม่มากนัก

กระบือ มีการเลี้ยงกันกระจายอยู่ทั่วไป ในเขตอำเภอเมืองพะเยา อำเภอเชียงม่วน และอำเภอแม่ใจ เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง

สุกร เป็นการเลี้ยงแบบรายย่อย และมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเลี้ยงรวดเร็วขึ้นอยู่กับราคาของสุกรมีชีวิตและราคาอาหาร พันธุ์ที่เลี้ยงกันมากเป็นพันธุ์ลูกผสม ๓ สายพันธุ์ คือ แลนเรช ลาร์วไวท์ และดิวรี่ มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง

ไก่อ ในส่วนของไก่อเนื้อ เป็นการเลี้ยงของฟาร์มใหญ่ที่มีบริษัทมารับซื้อ โดยจะเลี้ยงรุ่นละมากๆ ตั้งแต่พันธุ์ตัวขึ้นไป นอกจากนี้ก็จะเป็นการเลี้ยงของเกษตรกรรายย่อย ซึ่งนิยมเลี้ยงไก่อพันธุ์พื้นเมือง

เป็ด เป็ดเนื้อและเป็ดไข่มีการเลี้ยงไม่มากนัก โดยจะเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อยในเขตอำเภอ ดอกคำใต้ จะเลี้ยงเป็ดกันมาก พันธุ์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง แต่ในระยะหลังเริ่ม มีความนิยมเลี้ยงเป็ดเทศกันเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเลี้ยงง่าย โตเร็ว และทนทานต่อโรค

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๔ การประมง

การทำประมงโดยทั่วไป ประชาชนที่อยู่อาศัยใกล้แหล่งน้ำจะทำการประมงเพื่อการบริโภค ภายในครัวเรือน ส่วนที่เหลือก็นำไปขายเป็นรายได้ ปลาที่จับได้มีทั้งปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ปลาตุ๊ก ปลาช่อน ปลากด ปลาสร้อย ปลากระดี่ ปลาหมอเทศ ปลาชีว ฯลฯ ปลาที่กรมประมงนำไปปล่อยในแหล่งน้ำ ได้แก่ ปลานิล ปลาไน ปลาตะเพียน ปลายี่สกเทศ ปลานวลจันทร์เทศ ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้จับปลา ได้แก่ เบ็ด ยอ แห ข่าย สวิง ไซ เป็นต้น

แหล่งทำการประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำแม่อิง ลุ่มน้ำแม่ยม อ่างเก็บน้ำต่างๆ หนองเลี้ยงทรายอำเภอแม่ใจ และกว๊านพะเยา อำเภอเมืองพะเยา โดยเฉพาะที่ราบลุ่มในเขตอำเภอเมืองพะเยา ในเขตอำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน และอำเภอเชียงคำ ในฤดูฝนจะมีน้ำท่วม ทำการปลูกพืชไม่ได้ผลเท่าที่ควรและฤดูแล้งจะขาดแคลนน้ำใช้ทำการเกษตร ดังนั้น ถ้าสามารถพัฒนาระบบการระบายน้ำท่วมซึ่งได้พื้นที่ราบลุ่มเหล่านี้ให้เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้จะทำให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกพืช

สำหรับการทำประมงในกว๊านพะเยา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่บริเวณรอบกว๊านพะเยา มีชุมชนทั้งหมด ๑๗ หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่ยึดอาชีพทำการประมงในกว๊านพะเยาจำนวน ๑๑ หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๒,๒๕๗ ครัวเรือน ในจำนวนนี้เป็นครัวเรือนที่มีอาชีพทำการประมงจำนวน ๔๘๕ ครัวเรือน (๒๑%) จะหาปลาเป็นอาชีพหลัก นำปลาที่จับการบริโภคในครัวเรือน ปริมาณที่จับได้ไม่แน่นอน และอีกจำนวนประมาณ ๒๔๑ ครัวเรือน (๑๐.๖๘%) จะหาปลาเป็นอาชีพหลัก นำปลาที่จับได้ขึ้นมากำหนายที่ท่าขึ้นปลา ๑๓ แห่ง รอบกว๊านพะเยามีปลาขึ้นท่าแห่งละ ๕๐ - ๘๐ กก./วัน

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๕. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

องค์กรด้านการเกษตรที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยาและสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐ แบ่งออกเป็น

๑) สหกรณ์	จำนวน ๖๗	สหกรณ์	จำนวนสมาชิก	๙๖,๗๔๑ คน
๒) กลุ่มเกษตรกร	จำนวน ๑๐๘	กลุ่ม	จำนวนสมาชิก	๑๒,๔๗๓ คน
๓) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน ๑,๔๐๑	กลุ่ม	จำนวนสมาชิก	๒๕,๔๑๐ คน

ตาราง ๑๕ แสดงสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจ ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๐

อำเภอ	สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	จำนวน(แห่ง)	สมาชิก(คน)	จำนวน(กลุ่ม)	สมาชิก(คน)	จำนวน(กลุ่ม)	สมาชิก(คน)
จุน	๑๒	๘,๒๕๓	๑๔	๑,๘๘๐	๑๒๑	๓,๓๕๙
เชียงคำ	๑๑	๔,๐๐๔	๑๙	๒,๓๕๗	๒๔๙	๕,๐๔๔
เชียงม่วน	๒	๘๓๘	๔	๓๓๙	๕๘	๗๙๔
ดอกคำใต้	๘	๕๔,๘๖๕	๑๙	๒,๑๔๘	๒๐๔	๓,๑๐๑
ปง	๔	๓,๘๗๘	๑๒	๑,๙๑๐	๗๘	๑,๗๐๕
ภูกามยาว	๒	๑,๒๗๔	๖	๙๔๗	๑๙๖	๒,๔๙๕
ภูซาง	๕	๓,๕๓๗	๙	๗๓๓	๑๓๙	๒,๔๔๑
เมือง	๑๙	๑๘,๑๔๑	๑๒	๙๔๖	๑๓๖	๒,๐๙๓
แม่ใจ	๔	๑,๙๕๑	๑๓	๑,๒๑๓	๒๒๐	๔,๓๗๘
รวม	๖๗	๙๖,๗๔๑	๑๐๘	๑๒,๔๗๓	๑,๔๐๑	๒๕,๔๑๐

ที่มา:สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยาและสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

จังหวัดพะเยามีสหกรณ์ จำนวน ๖๗ สหกรณ์ ที่ดำเนินการธุรกิจสหกรณ์เกี่ยวกับ สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในสหกรณ์ รับฝากเงิน รวบรวมและแปรรูปผลผลิต และการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ๗ ประเภทสหกรณ์ ดังนี้ ๑) ประเภทสหกรณ์การเกษตร มีจำนวน ๔๔ สหกรณ์ ดำเนินการธุรกิจสหกรณ์เกี่ยวกับ สินเชื่อจำนวน ๓๕ สหกรณ์ การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในสหกรณ์จำนวน ๒๘ สหกรณ์ รับฝากเงินจำนวน ๒๔ สหกรณ์ รวบรวมและแปรรูปผลผลิตจำนวน ๑๑ สหกรณ์ และการให้บริการและส่งเสริมการเกษตรจำนวน ๗ สหกรณ์ แล้วไม่ดำเนินธุรกิจจำนวน ๕ สหกรณ์ ๒) ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ มีจำนวน ๗ สหกรณ์ จะดำเนินการธุรกิจสหกรณ์เกี่ยวกับ สินเชื่อ และรับฝากเงิน ๓) ประเภทสหกรณ์บริการ มีจำนวน ๗ สหกรณ์ ดำเนินการธุรกิจสหกรณ์เกี่ยวกับ สินเชื่อจำนวน ๓๕ สหกรณ์ การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในสหกรณ์จำนวน ๑ สหกรณ์ รับฝากเงินจำนวน ๑ สหกรณ์ รวบรวมและแปรรูปผลผลิตจำนวน ๑ สหกรณ์ และการให้บริการและส่งเสริมการเกษตรจำนวน ๔ สหกรณ์ แล้วไม่ดำเนินธุรกิจจำนวน ๑ สหกรณ์ ๔) ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีจำนวน ๗ สหกรณ์ จะดำเนินการธุรกิจสหกรณ์เกี่ยวกับ สินเชื่อและรับฝากเงิน

ที่มา: สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๖. ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดพะเยา มีทุกอำเภอๆละ ๑ ศูนย์ จำนวน ๙ ศูนย์

ตาราง ๑๖ แสดงที่อยู่ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก) ปี ๒๕๖๐

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ	เบอร์โทรฯ
๑	ศูนย์ฯ เมือง	- ม.๔ ต.บ้านค่น อ.เมือง จ.พะเยา	นายบาล บุญก้า	๐๘-๒๘๙๕-๗๓๒๑
๒	ศูนย์ฯ แม่ใจ	๑๕๙ ม.๕ ต.แม่สุก อ.แม่ใจ จ.พะเยา	นายถนอง สิงห์แก้ว	๐๘-๓๓๑๘-๐๘๗๕
๓	ศูนย์ฯ ดอกคำใต้	๕๒ ม.๖ ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายสมชัย พองรัตน์	๐๘-๕๖๗๖-๗๘๘๙
๔	ศูนย์ฯ ภูกามยาว	๑๘๔ ม.๒ ต.แม่ใจ อ.ภูกามยาว	นายมานิตย์ พักแก้ว	๐๘-๙๕๕๕-๘๓๓๐
๕	ศูนย์ฯ จุน	๒๙๓ ม.๑๓ ต.จุน อ.จุน จ.พะเยา	นายบุญมี คุณารูป	๐๘-๔๓๗๓-๑๙๕๗
๖	ศูนย์ฯ ปง	๓๒ ม.๔ ต.ควง อ.ปง จ.พะเยา	นายสำรอง ศรีพรหม	๐๖-๒๒๘๙-๘๘๗๙
๗	ศูนย์ฯ เชียงม่วน	๑๒๔ ม.๖ ต.เชียงม่วน อ.เชียงม่วน	นายเกตชัย มานะ	๐๙-๑๘๐๙-๘๐๓๙
๘	ศูนย์ฯ เชียงคำ	๓๑๒ ม.๔ ต.อ่างทอง อ.เชียงคำ	นายวีระ ดวงหากลาง	๐๘-๗๑๒๔-๙๑๑๖
๙	ศูนย์ฯ ภูซาง	๑๙ ม.๘ ต.สบง อ.ภูซาง จ.พะเยา	นายสมพล เวียงรอบ	๐๘-๔๘๑๐-๗๙๑๙

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๗. ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยามีศูนย์ข้าวชุมชนในพื้นที่จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๓๖ ศูนย์ เพื่อส่งเสริมเกษตรกร ในผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีชุมชน

ที่มา: ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๘. ข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง(Smart Farmer) ด้านการเกษตร จังหวัดพะเยา

เกษตรกรปราดเปรื่อง(Smart Farmer) การเกษตร จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐ ประกอบด้วย ด้านดิน จำนวน ๘ ราย ด้านข้าว จำนวน ๑๖ ราย ด้านเกษตร เป็นเกษตรกร จำนวน ๙๐ ราย และเป็น Young Farmer จำนวน ๓๐ ราย ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๔๐ ราย ด้านประมง จำนวน ๔๐๒ ราย และด้านปศุสัตว์ เป็นโคเนื้อ,กระบือ จำนวน ๕๔ ราย โคเนื้อ จำนวน ๙๐ ราย กระบือ จำนวน ๓๐ และสุกร จำนวน ๖๐ ราย

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา,ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา,สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา,สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา, สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๙. ข้อมูลเกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์(ข้าว)จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐

เกษตรกรจังหวัดพะเยาร่วมโครงการการผลิตพืชอินทรีย์(ข้าว) ปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๘๑ ราย เป็นการทำข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ จำนวน ๖๖ ราย พันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ จำนวน ๕ ราย พันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ และพันธุ์ กข ๖ จำนวน ๓ ราย พันธุ์ข้าว กข ๖ จำนวน ๒ ราย พันธุ์ข้าว กข ๑๐ จำนวน ๒ ราย และพันธุ์ข้าวสันป่าตอง,มะลิแดงและข้าวเหนียวดำลิ้มฟัว จำนวนอย่างละ ๑ ราย

ที่มา: <http://organic.doa.go.th/login/exportexcel/A๕๖/none> กรมวิชาการเกษตร ณ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐

๑๐. เกษตรกรร่วมโครงการ GAP จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐

เกษตรกรจังหวัดพะเยาที่ร่วมโครงการ GAP ข้าวและพืช ปี ๒๕๖๐ ประกอบด้วย ข้าว จำนวน ๔๗๖ ราย และพืช เป็นมันฝรั่ง จำนวน ๔๗๖ ราย เป็นลิ้นจี่ จำนวน ๑๕๕ ราย เป็นลำไย จำนวน ๑๔ ราย เป็นแคนตาลูป,แตงโม จำนวน ๒๗ ราย เป็นถั่วลิสง จำนวน ๔ ราย เป็นพืชผัก จำนวน ๑๖ ราย และอื่นๆ จำนวน ๔ ราย

ตาราง ๑๗ เกษตรกรที่ได้รับการรับรองระบบ GAP ข้าวและพืช จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐

อำเภอ	ข้าว	พืช						
		มันฝรั่ง	ลิ้นจี่	ลำไย	แคนตาลูป,แตงโม	ถั่วลิสง	พืชผัก	อื่นๆ
	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)
เมือง	๓๖						๑๒	๒
เชียงคำ	๕๘	๑๙๓		๑				
แม่ใจ	๒๙		๑๓๘	๔	๒๖			
ดอกคำใต้	๔๘							
จุน	๑๙๐						๑	๑
ปง			๑๗					๑
เชียงม่วน				๙			๒	
ภูซาง	๒๔				๑	๔		
ภูพานยาว	๙๑						๑	
รวม	๔๗๖	๑๙๓	๑๕๕	๑๔	๒๗	๔	๑๖	๔

ที่มา: ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาและสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

เกษตรกรจังหวัดพะเยาร่วมโครงการ GAP ปศุสัตว์และประมง ปี ๒๕๖๐ ประกอบด้วย ปศุสัตว์เป็น ฟาร์มโคนม จำนวน ๓ ฟาร์ม ฟาร์มไก่เนื้อ จำนวน ๒ ฟาร์มไก่ไข่ จำนวน ๒ ฟาร์ม และฟาร์มสุกร จำนวน ๑ ฟาร์ม และประมง เป็นปลานิล จำนวน ๑๕ ราย และเกษตรกรเลี้ยงปลาบึก,เทโพ,เทพาและกะโหล่ จำนวน ๑ ราย

ตาราง ๑๘ เกษตรกรที่ได้รับการรับรองระบบ GAP ปศุสัตว์และประมง จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐

อำเภอ	ปศุสัตว์(ฟาร์ม)				ประมง(ราย)	
	โคนม	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลานิล	ปลาบึก,เทโพ,เทพาและกะโหล่
เมือง	๑				๑๒	
เชียงคำ						
แม่ใจ		๑			๓	
ดอกคำใต้	๒		๒			๑
จุน				๑		
ปง						
เชียงม่วน						
ภูซาง		๑				
ภูพานยาว						
รวม	๓	๒	๒	๑	๑๕	๑

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา และ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๑ (พะเยา) ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ส่วนที่ ๓ ปัจจัยพื้นฐานด้านการอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในจังหวัดพะเยา

อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา มีโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่ดำเนินการในจังหวัดพะเยา จำนวน ๑๒๓ แห่ง ประกอบด้วยโรงงานดำเนินกิจกรรมสีข้าวจำนวน ๕๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๙ กิจกรรมอบพืชหรือเมล็ดพืชและหรือการเก็บรักษาหรือลำเลียงพืชจำนวน ๓๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๙ กิจกรรมแปรรูปผลผลิตพืชหรือผลไม้จำนวน ๑๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๒ กิจกรรมบ่มใบยาสูบ/อัดใบยาสูบจำนวน ๑๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๗ กิจกรรมทำลูกชิ้นจากเนื้อสัตว์และหมวยอจำนวน ๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๒ และกิจกรรมบ่ม บดเมล็ดพืชหรือหัวพืชจำนวน ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๑

โรงงานอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารของจังหวัดพะเยา อยู่ในพื้นที่อำเภอมากที่สุดลำดับที่ ๑ คือ อำเภอเชียงคำจำนวน ๓๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๒ ลำดับที่ ๒ คือ อำเภอดอกคำใต้จำนวน ๒๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๙ ลำดับที่ ๓ คือ อำเภอเมืองพะเยาจำนวน ๒๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๗ ลำดับที่ ๔ คือ อำเภอแม่ใจจำนวน ๑๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๑ ลำดับที่ ๕ คือ อำเภอจุนจำนวน ๑๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๓ ลำดับที่ ๖ คือ อำเภอปงจำนวน ๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๐ ลำดับที่ ๗ คือ อำเภอเชียงม่วนจำนวน ๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๙ ลำดับที่ ๘ คือ อำเภอภูซางจำนวน ๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๘ และอำเภอภูพานยาวมีจำนวน ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๑

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐